

Κεφάλαιο 1. §§ 23-28

Οι στρατηγικές – οργανωτικές και διοικητικές αρετές του Αγησιλάου (4 διδακτικές ώρες)

Ενδεικτικοί διδακτικοί στόχοι

1. Να κατανοήσουν οι μαθητές τις στρατηγικές οργανωτικές και ηγετικές ικανότητες του Αγησιλάου. Συγκεκριμένα:
 - α. Να εκτιμήσουν τις εμπειρίες του γύρω από τα κίνητρα της ανθρώπινης συμπεριφοράς και την επιδεξιότητά του σε ζητήματα ψυχολογικής στήριξης των στρατιωτών του.
 - β. Να αναγνωρίσουν την ικανότητά του να βρίσκει τρόπους για γρήγορες λύσεις σε επείγοντα προβλήματα.
2. Να παρατηρήσουν πως εξιδανικεύει ο συγγραφέας όλες τις ενέργειες του Αγησιλάου στα πλαίσια της ανάπτυξης του εγκωμίου του και να επισημάνουν τους λεκτικούς ή εκφραστικούς τρόπους της εξιδανίκευσης των πράξεων του Αγησιλάου.

1. Ερμηνευτικές ερωτήσεις

Ανοικτού τύπου

A. Σύντομης απάντησης

§§ 23-25

1. Γιατί ο Αγησίλαος δεν μπορούσε να αντιμετωπίσει τον Τισσαφέρνη στις πεδιάδες της Φρυγίας, σύμφωνα με όσα αναφέρει ο Ξενοφώντας;
2. Με ποιον τρόπο κατόρθωσε ο Αγησίλαος να συγκροτήσει ετοιμοπόλεμο ιππικό σε σύντομο χρονικό διάστημα;
3. Με ποιο κριτήριο όρισε ο Αγησίλαος τις πόλεις που θα προσέφεραν ιππείς;
4. Σε ποιους έδωσε ο Αγησίλαος εντολή να υπηρετήσουν στο ιππικό στράτευμα;
5. Να αναφέρετε επιγραμματικά πώς κρίνει ο συγγραφέας το αποτέλεσμα της προσπάθειας του Αγησιλάου για συγκρότηση ιππικού.
6. Ποια μέτρα πήρε ο Αγησίλαος για τη συγκρότηση αξιόμαχου στρατού;

7. Τι είδους στρατιωτικές μονάδες -«τάξεις»- διέθετε ο Αγησίλαος την άνοιξη του 395 π.Χ., όταν συγκέντρωσε το στρατό του στην Έφεσο;
8. Ποια κίνητρα έδωσε ο Αγησίλαος στους ιππείς και στους οπλίτες να ασκηθούν και να προετοιμαστούν για τις στρατιωτικές επιχειρήσεις;
9. Ποια εικόνα παρουσίαζαν τα γυμναστήρια και ο ιππόδρομος της Εφέσου την άνοιξη του 395 π.Χ.⁴⁰ σύμφωνα με το συγγραφέα;

§§ 26-28

10. Με ποια μεταφορική φράση χαρακτηρίζει ο συγγραφέας την εικόνα που παρουσίαζε η πόλη της Εφέσου την άνοιξη του 395 π.Χ.;
11. Ποιοι επαγγελματίες παρουσιάζονται από τον συγγραφέα να ασχολούνται αποκλειστικά με την κατασκευή όπλων για τις ανάγκες του στρατού του Αγησιλάου;
12. Να αναφέρετε τις τρεις προϋποθέσεις που δημιουργούν, σύμφωνα με τον Ξενοφώντα, μεγάλη πίστη στη νίκη και στην καλή έκβαση των επιχειρήσεων.
13. Ποιες ήταν οι καθημερινές ασχολίες του Αγησιλάου και των στρατιωτών μετά τη λήξη των γυμνασίων;
14. Ποια εικόνα παρουσίαζαν οι γυμνοί βάρβαροι που πωλούνταν στα σκλαβοπάζαρα;
15. Με ποια αναγγελία του ο Αγησίλαος προετοίμασε ψυχολογικά τους στρατιώτες του για την έναρξη των συγκρούσεων με τους Πέρσες;

B. Ελεύθερης ανάπτυξης

§§ 23 - 24

1. Ποια τακτική ακολουθούσε ο Αγησίλαος απέναντι στον Τισσαφέρνη μέχρι να συγκροτήσει ιππικό;
2. Αφού συμβουλευτείτε το χάρτη με την ένδειξη της πορείας και των επιχειρήσεων του Αγησιλάου (σχολικό βιβλίο σ. 144), να εξηγήσετε γιατί έκρινε ότι ήταν απαραίτητη η συγκρότηση ιππικού στρατεύματος.

⁴⁰ Στην Ασία έφθασε ο Αγησίλαος το 396 π.Χ.

3. Να εξηγήσετε σε ποια στοιχεία στηρίζει ο Ξενοφών την εκτίμησή του ότι το αποτέλεσμα της προσπάθειας του Αγησίλαου για συγκρότηση ιππικού ήταν αξιοθαύμαστο.
4. Αφού μελετήσετε το απόσπασμα III, 4, 13- 15,7 από τα 'Ελληνικά του Ξενοφώντα, να συγκρίνετε τις πληροφορίες που αναφέρουν οι δύο πηγές σχετικά με τον τρόπο που αντιμετωπίζει ο Αγησίλαος το ιππικό του αντιπάλου του. Ποιες διαφορές παρατηρείτε; Να τις αιτιολογήσετε κατά την εκτίμησή σας⁴¹.
5. Να γράψετε από τις παραγράφους 23-24 τις αποφάσεις και τις ενέργειες του Αγησιλάου που φανερώνουν τις οργανωτικές του ικανότητες.
6. Να εκτιμήσετε ως προς την αποτελεσματικότητά τους τα μέτρα που πήρε ο Αγησίλαος για την εξάσκηση των νεοσύλλεκτων ιπέων και των μονάδων του πεζικού.

§§ 25-27

7. Ποια σημασία είχαν για την εκγύμναση και το αγωνιστικό φρόνημα του στρατού τα βραβεία που αθλοθετούσε ο Αγησίλαος;
8. Ποιες αρετές του Αγησιλάου αναγνωρίζετε κρίνοντας από τα μέτρα που πήρε για τη συγκρότηση ιππικού και την εκγύμναση όλου του στρατού⁴²; Να αιτιολογήσετε την άποψή σας.
9. «*Πάντες πολεμικά όπλα κατεσκεύαζον*»: Σε ποιους επαγγελματίες αναφέρεται ο Ξενοφώντας με την λέξη «πάντες» και ποια εντύπωση δημιουργεί τονίζοντας ότι όλοι τους ασχολούνταν με την κατασκευή όπλων;
10. Ποια σημασία είχε για την προετοιμασία αξιόμαχου στρατού το στεφάνωμα όλων των ασκουμένων και η αφιέρωση των στεφάνων στην Αρτέμιδα μετά το τέλος των ημερησίων γυμνασίων;
11. Με ποιες αποφάσεις και ενέργειές του κατόρθωσε ο Αγησίλαος να καλλιεργήσει υψηλό αγωνιστικό φρόνημα στους στρατιώτες και νικηφόρες ελπίδες στους πολίτες;

⁴¹ Βλέπε Παραθέματα: κείμενο 8.

⁴² Σύνεση - πρόνοια - φρόνηση - γνώμη.

12. Να αναλύσετε την έννοια της ευσέβειας και να αναφέρετε ποια σημασία της απέδιδε ο Αγησίλαος για την επιτυχή έκβαση της αποστολής του στην Μ. Ασία.
13. Να εξετάσετε, αν η ευσέβεια, ως αξία που διαμορφώνει στάση ζωής, έχει την ίδια σημασία για το σύγχρονο κόσμο με αυτή που της αναγνώριζαν οι άνθρωποι του 4ου π.Χ. αιώνα. Να αναπτύξετε την άποψή σας και να την αιτιολογήσετε.

§ 28

14. Να εξηγήσετε γιατί, σύμφωνα με όσα υποστηρίζει ο Ξενοφώντας, ο Αγησίλαος έδωσε εντολή οι αιχμάλωτοι βάρβαροι να παρουσιάζονται και να πωλούνται γυμνοί στις αγορές της Εφέσου.
15. Να γράψετε ποιες διαφορές θα διαπίστωνε κάποιος συγκρίνοντας τη φυσική κατάσταση των Ελλήνων και των Περσών⁴³ και να εξηγήσετε που οφείλονταν.
16. Να εκτιμήσετε ποιες σκοπιμότητες εξυπηρετούν κατά τη διάρκεια ενός πολέμου ενέργειες, όπως ο εξευτελισμός των αντιπάλων ή οι ληηλασίες και οι καταστροφές σε βάρος των αμάχων. Μπορούν κατά την άποψή σας να καταμεριστούν ευθύνες στους αυτουργούς; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.
17. Να γράψετε φράσεις και προτάσεις του κειμένου (§§ 25-28) οι οποίες παρουσιάζουν με εγκωμιαστικό τρόπο τις αποφάσεις και ενέργειες του Αγησιλάου. Να επισημάνετε περιπτώσεις όπου κατά τη γνώμη σας ο Ξενοφώντας σκόπιμα εξιδανικεύει και υπερβάλλει χάριν του εγκωμίου.
18. Συνοψίζοντας να περιγράψετε τις αρετές του Αγησιλάου στις οποίες αναφέρεται ο Ξενοφώντας σ' αυτή την ενότητα (§§ 23-28) και να αναφέρετε στοιχεία του κειμένου με τα οποία τις τεκμηριώνει.

⁴³ παραδοσιακή αγωνιστικότητα, αγάπη για τον αθλητισμό, σκληραγωγία, ολιγάρεια, τήρηση μέτρου – καλοπέραση, νωθρότητα, χλιδή, απολαύσεις κ.τ.λ.

Ερωτήσεις κλειστού τύπου ή συνδυασμός ανοικτού και κλειστού τύπου

1. Να σημειώσετε με X στο αντίστοιχο τετράγωνο το λόγο που εξανάγκασαν τον Αγησίλαο να συγκροτήσει ιππικό σύμφωνα με τις πληροφορίες του κειμένου.

Ο Αγησίλαος αποφάσισε να συγκροτήσει ιππικό,

- για να ελέγχει στρατιωτικά τις περσικές πόλεις που καταλάμβανε.
- για να παρέχει προστασία στις ελληνικές πόλεις της Μ. Ασίας.
- για να μπορεί να στρατοπεδεύει στις πεδιάδες χωρίς να κινδυνεύει από το ιππικό του Φαρνάβαζου.
- για τις ανάγκες της εκστρατείας που ετοίμαζε προς τα βάθη της Ασίας.
- για να λαφυραγωγεί πιο εύκολα τις εχθρικές πόλεις.

2. Να συνδέσετε τους στρατιωτικούς ανά ειδικότητα και τους πολίτες επαγγελματίες της Β στήλης με το χώρο της δραστηριότητάς τους στη Α στήλη και το είδος της δραστηριότητάς τους στη Γ στήλη, έτσι ώστε ο πίνακας να εμφανίζει μια συνοπτική εικόνα της πολεμικής προετοιμασίας που έκανε ο Αγησίλαος στην πόλη της Εφέσου την άνοιξη του 395 π.Χ.

A	B	Γ
Έν τοῖς γυμνασίοις	οἱ ἰππεῖς οἱ χαλκοτύποι οἱ ὀπλίται	ἐπί στόχον ἴεντο.
Έν τῷ ἵπποδρομῷ	οἱ σκυτεῖς (οἱ ἔμποροι) οἱ τοξόται	ἰππάζοντο.
Έν τῇ ἀγορᾷ	οἱ σιδηρεῖς οἱ τέκτονες	ὄπλα κατεσκεύαζον.
Έν τοῖς ἐργαστηρίοις	οἱ πελτασταί οἱ γραφεῖς οἱ ἀκοντισταί	Παντοδαπὰ ὄπλα ἐπώλουν.
		ἐγυμνάζοντο

3. Α. Ποια εντύπωση προκάλεσε στους στρατιώτες, σύμφωνα με τις πληροφορίες του κειμένου, η θέα των αιχμαλώτων που πωλούνταν στην αγορά γυμνοί μετά από σχετική διαταγή του Αγησιλάου; Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση σημειώνοντας Χ στο αντίστοιχο τετράγωνο.

Οι στρατιώτες του Αγησιλάου:

- Ντράπηκαν με τη θέα των γυμνών σωμάτων.
- Απογοητεύτηκαν από την άθλια φυσική κατάσταση των αντιπάλων τους
- Γέμισαν φόβο από το ρωμαλέο παράστημα των αντιπάλων τους.
- Πήραν θάρρος διαπιστώνοντας την άθλια φυσική κατάσταση των αντιπάλων τους.
- Διαμαρτυρήθηκαν στον Αγησίλαο για το άσχημο θέαμα και για τον δημόσιο εξευτελισμό των αιχμαλώτων.

Β. Να αιτιολογήσετε τη σχετική απόφαση του Αγησιλάου με βάση τα στοιχεία του κειμένου και να γράψετε, αν έφερε το αναμενόμενο αποτέλεσμα.

4. Α. Αφού μελετήσετε τις παραγράφους §§ 26-28, να σημειώσετε με Χ στο αντίστοιχο τετράγωνο, αν είναι σωστές ή λανθασμένες οι ακόλουθες παρατηρήσεις σχετικές με τις αρετές του Αγησιλάου που προβάλλει ο Ξενοφώντας σ' αυτό το απόσπασμα.

Σ' αυτό το απόσπασμα ο Ξενοφώντας προβάλλει:

	Σ	Λ
α. τις στρατηγικές ικανότητες του Αγησιλάου	☐	☐
β. το σεβασμό του προς τους αντιπάλους του	☐	☐
γ. το σεβασμό του προς τους θεούς	☐	☐
δ. τις ικανότητές του στον ψυχολογικό πόλεμο	☐	☐
ε. τα φιλόανθρωπα αισθήματά του	☐	☐
στ. τις γνώσεις του σε θέματα ανθρώπινης συμπεριφοράς	☐	☐

Β. Να αιτιολογήσετε όποια απάντηση επιλέξατε για το (γ) και (δ).

2. Γραμματικές ερωτήσεις

§§ 23-24

1. Να μεταφερθούν στον ενεστώτα και στο μέλλοντα οι προτάσεις που ακολουθούν.
 - α. *Οὐκ ἐδύνατο στρατεύεσθαι.*
 - β. *Ἐποίησεν ἕκαστον προθύμως ταῦτα πράττειν.*
 - γ. *Κατεσκεύαστο τὸ ἵππικόν αὐτῶ.*
2. Να γραφεί η δοτική ενικού και πληθυντικού των ακόλουθων ουσιαστικών: *πεδία, ἵππειαν, πόλεων, ἄνδρα, ἵππέα, ἵπποτρόφων, φρονηματίας.*
3. Αφού αναγνωρίσετε τις λέξεις της Α στήλης στο κείμενο, §§ 23-24, να υπογραμμίσετε το σωστό χαρακτηρισμό στη Β στήλη.

A	B
<i>μέντοι</i>	σύνδεσμος / επίρρημα
<i>ἵππικόν</i>	επίθετο / ουσιαστικό ουδετέρου γένους
<i>δραπετεύοντα</i>	μετοχή αρσενικού γένους / ουδετέρου γένους
<i>ἐξέσοιτο</i>	γ' ενικό πρόσωπο ενεστώτα / μέλλοντα
<i>ἕκαστον</i>	επίθετο ουδ. γένους / αντωνυμία αρσεν γένους
<i>αὐτοῦ</i>	αντωνυμία οριστική / αυτοπαθητική
<i>ἵπποτρόφων</i>	επίθετο αρσενικού / θηλυκού γένους
<i>πρᾶξαι</i>	γ' ενικό ευκτικής αορίστου / απαρέμφατο αορίστου

§ 25-26

4. Να συμπληρώσετε τον πίνακα με τις υπόλοιπες πτώσεις των ουσιαστικών.

	Ενικός αριθμός				
Γενική					
Δοτική					
Αιτιατ.	στράτευμα			ἵππόδρομον	
	Πληθυντικός αριθμός				
Γενική			ἵππέων		
Δοτική		τοξόταις			
Αιτιατ.					γυμνάσια

5. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της στήλης Α με το γραμματικό προσδιορισμό που αντιστοιχεί στην καθεμιά στη στήλη Β. Να λάβετε υπόψη ότι ένα από τα μέλη της στήλης Β αντιστοιχεί σε περισσότερα μέλη της στήλης Α και ένα μέλος της στήλης Β περισσεύει.

A	B
ὑπέφαινε	ευκτική ενεργητικού ενεστώτα
ἰππεύοι	οριστική ενεργητικού αορίστου β´
προϋθῆκε	απαρέμφατο ενεστώτα
παρῶν	οριστική ενεργητικού παρατατικού
ἀσκήσαι	απαρέμφατο αορίστου
ὄρα	ευκτική αορίστου β´
φαίνονται	ευκτική μέσου ενεστώτα
κατεσκευάζον	

6. Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο των ουσιαστικών που δίνονται σε παρένθεση.
- _____ (ἕαρ) ὑποφανεύτος
 - τὸ τοῦ _____ (τοξότης) καὶ _____ (πελταστής) ἄθλον
 - Ἡ αγορὰ μεστὴ _____ (χαλκοτύπος) καὶ _____ (τέκτων) καὶ _____ (σκυτεὺς) ἦν.
7. ὥστε τὴν πόλιν ὄντως ἂν ἠγήσω πολέμου ἐργαστήριον εἶναι. Να ξαναγράψετε την πρόταση μεταφέροντας τις υπογραμμισμένες λέξεις στον πληθυντικό αριθμό.

§ 27

8. Να συμπληρώσετε τους τύπους που λείπουν στον πίνακα που ακολουθεί.

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική
ἔπερρώσθη		
		ἀσκοῖεν
ἐνόμισαν		
προεῖπε		
		παρασκευάζοιντο

9. Να βρείτε όλα τα ουσιαστικά α' κλίσης της παραγράφου 27 και να τα γράψετε στην γενική ενικού και πληθυντικού.
10. Να μεταφέρετε στον ενικό αριθμό τις φράσεις που ακολουθούν:
- *τοὺς ἄλλους στρατιώτας ἐστεφανωμένους*
 - *ἀνατιθέντας τοὺς στεφάνους*
 - *μεστά ἐλπίδων ἀγαθῶν*
 - *προεῖπε τοῖς κήρυξι τοὺς ὑπὸ τῶν ληστῶν ἀλισκομένους βαρβάρους γυμνοὺς πωλεῖν*
11. Να προσδιορίσετε γραμματικά τις λέξεις στη στήλη Α υπογραμμίζοντας το σκέλος των προτάσεων στη στήλη Β που είναι ορθό.

Α	Β
<i>πρῶτον</i>	αιτιατ. ενικού του επιθέτου / επίρρημα
<i>μελετῶν</i>	υποτακτική / ευκτική ενεστώτα
<i>εἰκός</i>	μετοχή παρακειμένου / επίθετο
<i>ἐκδύεσθαι</i>	β' πληθυντικό / απαρέμφατο ενεστώτα
<i>πίονας</i>	επίθετο / ουσιαστικό γ' κλίσεως
<i>διοίσειν</i>	απαρέμφατο ενεστώτα / μέλλοντα
<i>αὐτῷ</i>	αντωνυμία οριστική / προσωπική

3. Συντακτικές ερωτήσεις

1. Να αντιστοιχίσετε τα μέλη της στήλης Α με τα μέλη της στήλης Β έτσι ώστε να προσδιορίζεται συντακτικά η λειτουργία των εμπρόθετων προσδιορισμών της στήλης Α. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

Α	Β
<i>ἐν τῇ Φρυγία</i>	προσδιορισμός της προέλευσης
<i>διὰ τὴν ἰππεΐαν</i>	προσδιορισμός της υπεράσπισης
<i>ὑπὲρ αὐτοῦ</i>	προσδιορισμός τόπου
<i>ἐκ τῶν πόλεων</i>	προσδιορισμός της αιτίας
<i>ἐπὶ τῇ ἰππικῇ</i>	προσδιορισμός του σκοπού

2. *ὡς μὴ δραπετεύοντα πολεμῆν δέοι αὐτόν*. Να προσδιορίσετε το είδος της πρότασης, τη συντακτική της θέση σε σχέση με την κύρια πρόταση (*ἔδοξεν αὐτῷ...*) και να δικαιολογήσετε την ἐγκλίση, με την οποία εκφέρεται το ρήμα της δευτερεύουσας⁴⁴.

3. Στις προτάσεις από το κείμενό σας που ακολουθούν να σημειώσετε ένα X στη στήλη **Σωστό** / **Λάθος**, ανάλογα με το αν οι υπογραμμισμένες λέξεις αποτελούν ή όχι υποκείμενα των ρηματικών τύπων που υπογραμμίζονται.

	Σωστό	Λάθος
• <i>καὶ ἐποίησεν ἕκαστον προθύμως ταῦτα <u>πράττειν</u></i>	☐	☐
• <i>ὅστις <u>παρέχοιτο</u> ἄνδρα <u>δόκιμον</u></i>	☐	☐
• <i>ἐξ ὧν <u>δέοι</u> τοὺς <u>ἰππέας</u> <u>παρασκευάζειν</u></i>	☐	☐
• <i>καὶ <u>τοῦτ</u> ἂν ἀγαστῶς ἔδοξε <u>πράξει</u></i>	☐	☐

§ 25-26

4. Να προσδιορίσετε συντακτικά τις λέξεις στη στήλη A υπογραμμίζοντας το σωστό τμήμα των φράσεων στη στήλη B.

A	B
<i>ἀσκήσαι</i>	υποκείμενο / αντικείμενο στο βουλόμενος
<i>ἔργα</i>	αντικείμενο στο φαίνονται / αιτιατική της αναφοράς
<i>μεστά</i>	επιθετικός / κατηγορηματικός προσδιορισμός
<i>ἰέντας</i>	μετοχή επιθετική / κατηγορηματική
<i>θέας</i>	γενική αντικειμενική / αξίας

⁴⁴ Βλέπε συντακτικό, σ. 146, § 164.

5. Ἀξίαν δὲ καὶ ὄλην τὴν πόλιν ἐν ἧ ἦν θέας ἐποίησεν. Να προσδιορίσετε τη δευτερεύουσα πρόταση που περιέχει η παραπάνω περίοδος, το συντακτικό της είδος και τη θέση της σε σχέση με την κύρια πρόταση.
6. Για κάθε ρηματικό τύπο στη στήλη Α να επιλέξετε από τη στήλη Β τη λέξη εκείνη που αποτελεί το υποκείμενό του. Μία από τις λέξεις στη στήλη Β περισσεύει.

A	B
ὑπέφαινε	οἴτινες
ἰππεύοι	ἦτις
προϋύθηγεν	Ἄγησίλαος
παρῆν	ἔαρ
φαίνοιντο	πόλιν
εἶναι	οὗτοι
	ὄρᾶν

7. Να σημειώσετε με X στο αντίστοιχο τετράγωνο, αν οι προτάσεις που ακολουθούν είναι ορθές ή λανθασμένες.

	Σωστό	Λάθος
• Η πρώτη περίοδος του κειμένου περιέχει μια δευτερεύουσα αιτιολογική πρόταση	☐	☐
• Η τελευταία περίοδος του κειμένου περιέχει τρεις κύριες προτάσεις	☐	☐
• Στην πρώτη περίοδο του κειμένου περιέχονται τρεις αναφορικές προτάσεις	☐	☐

§ 27

8. Α. Με βάση το κείμενό σας να προσδιορίσετε αν τα ρήματα που ακολουθούν έχουν χαρακτηριστεί ορθά ως μεταβατικά ή αμετάβαστα σημειώνοντας ένα X στη στήλη **Σωστό / Λάθος**:

	Σωστό	Λάθος
• ἐπερρώσθη: είναι μεταβατικό	☐	☐
• ἰδών: είναι μεταβατικό	☐	☐
• σέβοιεν: είναι μεταβατικό	☐	☐
• καταφρονεῖν: είναι αμετάβαστο	☐	☐
• πωλεῖν: είναι μεταβατικό	☐	☐

- διοίσειν: είναι αμετάβατο

B. Για όσα από τα ρήματα είναι ορθά χαρακτηρισμένα ως μεταβατικά να γράψετε το ή τα αντικείμενά τους, σύμφωνα με το κείμενο.

9. A. Να αντιστοιχίσετε τα μέλη της στήλης A με τα μέλη της στήλης B προσδιορίζοντας συντακτικά το είδος της πρότασης. Δύο μέλη της στήλης B περισσεύουν.

A	B
<i>ὅπου ἀπὸ τῶν γυμνασίων ἴοιεν</i>	κύρια ερωτηματική
<i>πῶς οὐκ εἰκὸς ... εἶναι;</i>	δευτερεύουσα αναφορική
<i>ὡς εὐθύς ἠγγήσοιτο ... τῆς χώρας</i>	πλάγια ερωτηματική
<i>εἰ γυναιξί δέοι μάχεσθαι</i>	δευτερεύουσα υποθετική
	δευτερεύουσα τελική
	δευτερεύουσα ειδική

B. Να δικαιολογήσετε την επιλογή σας ως προς την δεύτερη και την τρίτη πρόταση.

10. Να γράψετε τα υποκείμενα των ακόλουθων απαρεμφάτων:

- εἶναι _____
- ἐμβαλεῖν _____
- ἐκδύεσθαι _____
- διοίσειν _____
- μάχεσθαι _____

4. Λεξιλογικές ερωτήσεις

1. Να σημειώσετε με X στο αντίστοιχο τετράγωνο, αν τα ζεύγη των λέξεων που δίνονται στην A στήλη είναι ομόρριζα ή όχι.

A	Σωστό	Λάθος
• ἔδοξεν - δόκιμον	☐	☐
• προθύμως - ἐνθυμοῦμαι	☐	☐
• φρονηματίας - φορά	☐	☐
• ἐρρωμένον - ρῆμα	☐	☐
• πεδία - πούς	☐	☐

- *ἐνεργόν* - ὄργανον
- *νομίζων* - νόμος

2. Να δώσετε τη σημασία των λέξεων του κειμένου *πεδία, δραπετεύοντα, προεΐπε, δόκιμον* και να δείξετε με μια πρόταση στη νέα ελληνική για την καθεμιά αν χρησιμοποιούνται με τον ίδιο ή διαφορετικό τρόπο.

§ 25-26

3. Να γράψετε ένα παράγωγο ή σύνθετο της νέας ελληνικής για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου σας: *ἕαρ, συνήγαγε, προὔθηγε, ἄπέντε ριστα, γυμνάσια, ἀκοντιστάς, ἰέντας, θέας, τέκτονες, ἠγήσω*.

4. Να συμπληρώσετε τα κενά των προτάσεων που ακολουθούν με την κατάλληλη από τις λέξεις που δίνονται:

σώματα, κράτιστα, στρατεύματα, γυμνάσια, ἄθλα, μεστά, θεῶνται, ἦσαν, ἐργαστήρια, ἴσαν.

- Ὁ Ἀγησίλαος συνάγει _____.
- Ὁ Ἀγησίλαος προτίθησιν _____ τοῖς στρατιώταις.
- Τὰ γυμνάσια _____ ἀνδρῶν γυμναζομένων ἦσαν.
- Οἱ τοξόται ἐπί στόχον _____.

5. *τάξεσιν, σωμαίων*. Καθεμιά από τις λέξεις αυτές του κειμένου σας έχει στα νέα ελληνικά τουλάχιστον δύο διαφορετικές σημασίες. Να επισημάνετε τη διάκριση αυτή χρησιμοποιώντας τις παραπάνω λέξεις σε προτάσεις⁴⁵.

§§ 27-28

6. Να συμπληρώσετε τα κενά στις προτάσεις της νέας ελληνικής που ακολουθούν με λέξεις του κειμένου⁴⁶.

- Οι τρεις τάξεις του _____ εντάσσονται στον κύκλο της υποχρεωτικής εννεάχρονης εκπαίδευσης.
- Επέβαλαν την άποψή τους χωρίς να χρειαστεί να _____ βία.
- Παραβρέθηκε και ο _____ της μονής.
- Απαγορεύεται η στάθμευση _____ στο σημείο αυτό.

⁴⁵ *τάξεσιν*: Ο δάσκαλος μπήκε στην τάξη / βάζω σε τάξη τά πράγματά μου / ανακαλώ στην τάξη / νέα τάξη πραγμάτων / κοινωνές τάξεις, *σωμάτων*: έγινε μάχη σώμα με σώμα / υπηρετεί στο διπλωματικό σώμα / σώμα στρατού / εκλεκτορικό σώμα

- Τα επιχειρήματά του αποδείχτηκαν ανίσχυρα να αλλάξουν τη _____ των δικαστών.
7. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις του κειμένου στη στήλη Α με τις νεοελληνικές λέξεις της στήλης Β, με τις οποίες συνδέονται ετυμολογικά. Δύο από τις λέξεις στη στήλη Β περισσεύουν.

A	B
<i>ἔστεφανωμένους</i>	αξιοσέβαστος
<i>πειθαρχίαν</i>	περιηγητής
<i>σέβοιεν</i>	οχετός
<i>ἡγούμενος</i>	παρωχημένος
<i>εὐθύς</i>	ανεύθυνος
<i>ὄχημάτων</i>	αποσοβώ
	πειθώ
	στεφανιαία (νόσος)

5. Ασκήσεις για το σπίτι

1. Να γράψετε ποιοι λόγοι καθιστούσαν αναγκαία για το στρατό του Αγησιλάου την παρουσία ιππικού και με ποιες αποφάσεις και ενέργειές του προχώρησε στη συγκρότησή του.
2. Να γράψετε όλες τις στρατιωτικές «ειδικότητες» και όλα τα επαγγέλματα πολιτών που αναφέρονται στο κείμενο και να εξηγήσετε ποια ήταν η συμμετοχή στην πολεμική προετοιμασία όσων ασκούσαν καθένα από αυτά.
3. Μέρος της πολεμικής προετοιμασίας του στρατού ήταν και η ψυχολογική - ηθική τόνωση των στρατιωτών. Να γράψετε ποιες ενέργειες ή εντολές του Αγησιλάου έγιναν ή δόθηκαν γι' αυτό το σκοπό και να τις εκτιμήσετε ως προς την αποτελεσματικότητά τους.
4. Να γράψετε όλα τα προσηγορικά ουσιαστικά στο τετράδιό σας κατατάσσοντάς τα σε τρεις ομάδες, ανάλογα με την κλίση στην οποία ανήκουν. Κατόπιν να μεταφέρετε καθένα από αυτά από τον ενικό στον

⁴⁶ Γυμνασίου, ασκήσουν, ηγούμενος, οχημάτων, γνώμη.

πληθυντικό και αντιστρόφως στην ίδια πτώση. Δε θα μεταφέρετε στον πληθυντικό αριθμό όσα χρησιμοποιούνται μόνο στον ενικό.